

RØDT OSLOS PROGRAM

RØDT OSLOS ARBEIDSPROGRAM 2015-2019

KONTAKT RØDT OSLO

Rødt Oslos bystyregruppe

Adresse: Rådhuset, 0037 Oslo
E-post: oslo@roedt.no
Telefon: 23 46 19 21
Faks: 23 46 19 61

Rødt Oslo-kontoret

Adresse: Dronningensgt 22, 0154 Oslo
E-post: oslo@roedt.no
Telefon: 22 98 90 58

Rødt Oslo i sosiale medier

 fb.me/rodtoslo [@RodtOslo](https://twitter.com/RodtOslo)

Om programmet

Rødt Oslos program ble vedtatt på årsmøtet 14. mars 2015. Du finner også programmet på nett: roedt.no/oslo/program

Trykk: Flisa trykkeri A/S
Opplag: 3000
Layout: Ole Mjelstad

INNHOLD

1: Arbeidsliv	side 6
2: Privatisering	side 10
3: Solidaritet	side 12
4: Byutvikling	side 14
5: Klima og miljø	side 17
6: Samferdsel	side 21
7: Bolig	side 27
8: Barnehage og skole	side 29
9: Helse og velferd	side 34
10: Kultur, idrett og fritid	side 41
11: Økonomi	side 44
12: Makt og system	side 46

INNLEDNING

Rødt legger mye arbeid i bystyret i Oslo, men hver eneste dag driver vi også med politisk arbeid utenfor folkevalgte organer. Vi jobber i organisasjoner og bevegelser, og i samarbeid med fagforeninger og lokale aksjoner. Vi har også en bredere horisont enn byen vår, vi jobber for å få slutt på kapitalismen som system over hele verden, for en mer rettferdig og bærekraftig verden for alle – i Oslo, i Lofoten og i Palestina.

Rødt kjemper mot en klassedelt by. Folk i Oslo behandles forskjellig og har ulike muligheter. Det ser vi i arbeidslivet, i boligpolitikken og i fordeling av ressurser og goder. På vestkanten lever folk lengre, har lavere arbeidsledighet og høyere inntekt. Kollektivtilbudet i øst er sprengt, i vest er det god plass på banen.

Rødt Oslo ser dette i sammenheng. Det handler ikke bare om urettferdig fordeling, men om makt og interesser, hvor rike og kapitaleiere får styre politikken. Rødt tar utgangspunkt i arbeiderklassens interesser og jobber for et annet samfunnssystem, et reelt folkestyre som ikke overstyres av nasjonale og internasjonale næringsinteresser. Mobilisering og motaksjoner kan være en motvekt til det rike mindretallets interesser.

Rødt er et feministisk parti. Økonomiske selvstendighet er en forutsetning for full kvinnefrigjøring. Fortsatt bruker kvinner mer tid enn menn på omsorg for egen familie, og mange kvinner må jobbe deltid for å få familielivet til å gå opp. Dette fører til lavere lønn, færre karrieremuligheter og lavere pensjon. Rødt jobber for tiltak som kan styrke kvinners stilling økonomisk, juridisk, politisk og ideologisk. Vi vil støtte all kvinnekamp i Oslo og se på hvordan bevilgninger og vedtak fra bystyret og bydelsutvalg vil virke for kvinner.

Rødt kjemper mot imperialisme, rasisme og diskriminering i alle former. Rødt Oslo jobber mot norsk deltagelse i USAs og NATOs kriger, og norske selskapers imperialistiske fremstøt i utlandet.

Mange av Oslos innbyggere utsettes for diskriminering. Mennesker

med minoritetsbakgrunn kjenner rasismen på kroppen i form av mistenkeliggjøring og hets, antisemittisme er et økende problem, romfolket jages rundt og folk med bevegelsehemninger møter mange hindre i hverdagen. Alle skal ha krav på de samme rettigheter, friheter og plikter uavhengig av hudfarge, kjønn, nasjonalitet, etnisk og kulturell bakgrunn, språk, seksuell orientering, livssyn og funksjonsevne.

Klimakampen er rød! Rødt jobber for et samfunn hvor naturens tålegrenser setter rammene for menneskelig aktivitet, ikke kapitalismens behov for stadig vekst.

De menneskeskapt klimaendringene går raskt mot et vippepunkt. Naturens ressurser tas ut uten tanke på framtidens generasjoner, og forurensing skader både naturen og menneskers livsgrunnlag. Denne utviklinga er det mulig å snu, men det krever en radikal og systemkritisk politikk. «Grønn kapitalisme» er en selvmotsigelse, miljøinteresser vil aldri trumfe profittinteresser i et kapitalistisk samfunn. Rødt vil samarbeide med alle som jobber for lokale og nasjonale tiltak for en bærekraftig og fornybar framtid. Det forutsetter blant annet større satsing på kollektivtransport, en miljøvennlig boligpolitikk og at økt produktivitet tas ut i fritid heller enn forbruksvekst.

Byrådet har over mange år brukt byrådsmakten til markedsliberalistiske eksperimenter, og til å berike sine venner gjennom å privatisere kommunale tjenester og selge kommunal eiendom. Rødt vil derfor kaste byrådet. Rødt foretrekker et byråd av Ap og støttepartier, fordi det på noen områder vil stå nærmere Rødts politikk. Men vi husker at utskilling av kommunale tjenester starta under et Ap-ledet byråd. I mange år så vi også at den rød-grønne regjeringa var pådriver for innstramminger i kommuneøkonomien og omfattende kutt i trygderettigheter. Rødt vil jobbe sammen med folk mot det som ikke er bra i politikken til et nytt byråd. Vi vil ikke være et passivt støtteparti for noe byråd.

1: ARBEIDSLIV

Foto: Brage Aronsen.

Arbeidermakt er et grunnleggende krav

Oslo har lenge ført en politikk som gir mindre makt til arbeidsfolk og fagbevegelsen – til fordel for kapitalister, konsultentselskaper og et voksende sjikt av toppbyråkrater. Helt grunnleggende for folks makt er det som skjer i arbeidslivet. Virkelig arbeidermakt på arbeidsplassene er ikke mulig innenfor kapitalismens rammer. Men Rødt støtter alle krav som endrer styrkeforholdet i arbeidslivet i riktig retning, til fordel for arbeidere i alle virksomheter og sektorer.

1.1: Skikkelige ansettelsesforhold og kamp mot sosial dumping

Sosial dumping må bekjempes ved blant annet innføring av krav om skikkelige ansettelsesvilkår, aktiv oppfølging i kommunens egne virksomheter og offentlige kontrakter, og ved å støtte ansattes organisasjonsrett og rett til landsomfattende tariffavtale. Rødt vil blant annet arbeide for at:

- Oslo kommune og virksomheter hvor kommunen har kontrollierende eierskap, skal bare benytte firmaer med skatte-, lov- og tariffmessige

forhold i orden.

- Kommunen skal minimum opprettholde vilkårene som gjelder i dagens lov om arbeidsmiljø, selv om Stortinget vedtar å svekke selve loven.
- Kommunen skal innføre solidaransvar for lønn og feriepenger der kommunen er byggherre, i tråd med dagens ordning for hovedentreprenører.
- Et krav for tildeling av bevilling til salgs-, serverings- og skjenkevirksomhet skal være at lover og skatteregler er overholdt og at de ansatte har landsomfattende tariffavtale.

Ved utlysning av **offentlig anbud** innenfor bygg- og anleggskontrakter krever Rødt at:

- Bedrifter med landsomfattende tariffavtale skal prioriteres ved inngåelse av offentlige kontrakter.
- Kontrakter skal oppheves dersom de ansatte nektes å inngå landsomfattende tariffavtale etter norsk lov
- Arbeidet skal utføres av tilbyderen og dennes ansatte. Hvis bruk av underentreprise allikevel er nødvendig, skal kontraktene stille krav om maksimalt to ledd.
- Avtale om underentreprise med enpersonsforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft må godkjennes etter skriftlig begrunnelse fra entreprenøren.
- På kommunens byggeplasser må minst en person på hvert arbeidslag forstå og kunne gjøre seg godt forstått på norsk.

Innsatsen for flere **lærlingeplasser** må styrkes på alle fagområder:

- Kommunale arbeidsplasser skal totalt ha et antall lærlingeplasser som tilsvarer minst 2 promille av kommunens folketall.
- Lærlingekontoret/-etaten må gjenopprettes.
- Private virksomheter av en viss størrelse skal forplikte seg til å ta inn lærlinger.
- Tilbydere og underentreprenører engasjert i prosjekter skal være

Oslo kommune som arbeidsgiver

Oslo kommune er en av landets største arbeidsgivere, omtrent 50 000 mennesker er ansatt i kommunen. Formelt sett har ordinært ansatte i Oslo kommune relativt gode vilkår når det gjelder faglige rettigheter, medbestemmelse og innsyn. Men lønnsnivået er generelt lavt.

Deltidsansettelser og midlertidige kontrakter er satt i system. Mange kommunalt ansatte, særlig kvinner, har så små stillingsbrøker at jobben ikke gir opptjening av pensjonsrettigheter. Det skjer også at lov- og avtaleverk settes til side og at viktig informasjon holdes tilbake.

Organisasjonsendringene i kommunen går ofte ut over de ansatte. Når driftsform endres fra kommunal virksomhet til foretak eller aksjeselskap, svekkes gjerne de faglige rettighetene. Dette er et praktisk utslag av høyrekreftenes ideologiske ønske om å ta frata arbeidsfolk opparbeida rettigheter.

godkjente og aktive lærlingebedrifter.

Ansatte i Oslo kommune må få bedre lønns- og arbeidsvilkår, og faglige rettigheter må styrkes. Rødt vil kjempe mot sosial dumping av kommunalt ansatte.

- Vikarer skal ha samme lønns- og arbeidsvilkår som om de var ansatt i kommunen.
- Det må bli lettere for ansatte i Oslo kommune å gjennomføre etter- og videreutdanning, for eksempel ved studiepermisjon med lønn.
- Kommunen skal gi ufaglærte arbeidstakere mulighet til å ta fagbrev, der slike finnes.
- Kvalitet og innhold i tjenestene må utvikles gjennom tett samarbeid mellom ansatte, politikere og innbyggere.
- Oslo kommune må opprette vikarpooler innenfor kommunens tjenester. De ansatte i vikarpoolene skal være fast ansatte og følge gjeldende tariffavtale. Dette skal erstatte bruken av private vikarbyråer.

Noen må jobbe hardere enn andre for å komme inn i **arbeidsmarkedet**. Løsninga er ikke å åpne for mer midlertidighet – midlertidig arbeid gjør at folk lever i usikkerhet. Det må på plass målretta tiltak for å bekjempe arbeidsledighet, særlig blant minoritetsgrupper med høy ledighet.

- Arbeidet med inkluderende arbeidsliv må få et reelt innhold, også for grupper som i dag blir satt utenfor arbeidslivet.
- Sysselsettingstiltak og «frivillig innsats» skal ikke fortrenge ordinære arbeidsplasser eller undergrave gjeldende tariffavtaler.
- Mange opplever å gå i praksisplasser i opptil flere år, i arbeidsforhold som minner om utnyttning. Om en arbeidsplass kan ha nytte av arbeidskraften din, skal du få jobb – ikke praksisplass!
- Arbeidsinnvandrere skal få tilbud om gratis norskopplæring.
- Innvandreres tiltak for sjøorganisert språklæring og faglig/sosial-politisk skoleing må støttes.

Oslo Havn

Rødt Oslo støtter Norsk Transportarbeiderforbunds kamp for ryddige forhold i havnene. Registrerte havnearbeidere er en forutsetning for trygge og effektive havner. Havnearbeidernes fortrinnsrett til losse- og lastearbeid motvirker utnyttelse av underbetalte sjøfolk og midlertidig ansatte, og fungerer som et bolverk mot sosial dumping i havna. Rødt Oslo går derfor inn for at ILO 137 skal gjelde i Oslo havn, uavhengig av om Norge er tilsluttet ILO 137 eller ikke.

1.2: 6-timersdag og rett til heltid

Alle skal ha rett til heltid. Deltidsstillinger benyttes i utstrakt grad, særlig i kvinne-dominerte yrkesgrupper. Både deltids-ansatte og folk i midlertidige stillinger sliter ofte økonomisk, blant annet med å få boliglån.

Samtidig er belastningen med jobb pluss husarbeid og barnepass en viktig grunn til at mange kvinner velger å jobbe deltid. Deltid er innføring av kortere arbeidstid uten lønnskompensasjon. Det er derfor viktig å redusere normalarbeids-tida i tråd med generell produktivitets-vekst, med mer lik fordeling av lønns-arbeid, omsorgsarbeid og fritid

- Alle som jobber deltid i kommunen skal få tilbud om full stilling dersom de ønsker det. Oslo kommune må avskaffe stillingsbrøker som ikke gir pensjonsopptjening.
- Rødt vil innføre 6-timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon for alle kommunalt ansatte. Dette kan gjøres gradvis, med for eksempel en halv time i hvert tariffoppgjør.
- 6-timersdag med full lønnskompensasjon må innføres snarest på arbeidsplasser med tung belastning, som i pleieinstitusjoner.

6-timersdag på dagsorden igjen

Sekstimersdagen var, og er, et av kvinnebevegelsens mest sentrale fagligpolitiske krav. Første gang kravet om kortere arbeidsdag ble fremmet i Norge var av gruvearbeidere i Sulitjelma i 1920-årene. Så snart 8-timersdagen var på plass, erstattet de 8-tallet med et 6-tall på fana.

Sekstimersdagen er en likestillings-reform, en miljøreform, en familiereform og en samfunnsreform.

6-timers normalarbeidsdag vil gjøre det mye lettere å få hverdagen til å gå opp. Dessuten, selv om folk – spesielt lavtlønte – ikke skal gå ned i lønn, gir det mulighet til å ta ut produktivitets-vekst i tid framfor penger. Dagens økonomiske politikk legger opp til en tredobling av det private forbruket til 2060. Det kan klodens klima, miljø og ressurstilgang ikke tåle.

Foto: Darron Flick/CC.

2: PRIVATISERING OG KONKURRANSEUTSETTING

Foto: Phil Crewe/CC.

Folk flest taper

Det politiske flertallet har sluppet løs kommersielle storselskaper på pleietrengende eldre, barnevernsbarn og rusavhengige. Dette har ført til at kvaliteten på tjenestene svekkes, både i de private og i de offentlige institusjonene. Konkurransenutsetting og privatisering tapper kommunen for verdifulle velferdspenger, og fører til sosial dumping og uverdige arbeidsvilkår for de ansatte. Kommersielle løsninger er spesielt problematisk for velferdstjenester.

Privatisering og nedskjæring av kommunal virksomhet rammer både brukere og ansatte i Oslo kommune. Kvinner rammes hardest, siden det er stor overvekt av kvinner i omsorgsyrkene, og siden kvinner ofte tar hovedansvaret når offentlig omsorg kuttes og oppgaver må

Ideelle tilbud

Mange velferdstjenester har blitt startet opp av såkalt «ideelle» grupper – så vel organisasjoner som Norske kvinners sanitetsforening og Kirkens bymisjon, som grupper av foreldre eller andre. Rødt er selvsagt ikke imot dette og ser at de har gitt verdifulle bidrag til utvikling av tjenestene.

Men i dag kan grensene mellom de som driver kommersielt og de som driver på «ideelt» grunnlag være uklare, særlig når det gjelder behandling av ansatte. Det blir også et demokratisk problem om mange tjenester drives på denne måten.

Rødt vil primært at velferdstjenester skal styres og drives av fellesskapet. Det skal uansett stilles de samme kravene til slike drivere som til de som er rent kommersielle.

flyttes tilbake til familien. Rødt godtar ikke at kommersielle selskaper skal ha sugerør i kommunekassa, vi vil bruke våre penger på gode og romslige velferdsordninger for innbyggerne.

Drikkevannet i Oslo er ikke og må ikke bli en handelsvare. Rensing og distribusjon av drikkevannet for byens befolkning er en offentlig kjernefunksjon.

Rødt vil at all konkurranseutsetting og privatisering av kommunale tjenester må stanses. Oslo kommune skal selv stå for driften av kommunale tilbud.

- Kommunal virksomhet som er privatisert eller organisert som foretak eller selskap, skal tilbake til vanlig kommunal drift. Ansatte skal få tilbake tariff- og pensjonsrettighetene sine.
- Hvis privatisering eller omorganisering av kommunal virksomhet tvinges gjennom, skal alle ansatte tilbys fast ansettelse hos den nye arbeidsgiveren. Ansatte som ikke ønsker overgang, skal tilbys fortsatt jobb i Oslo kommune.
- Ved privatisering eller omorganisering skal beste tariffavtale gjelde. Det gjelder også pensjonsavtaler.
- Bruk av offentlig-privat samarbeid (OPS) for å finansiere skoler, sykehjem, veier og andre offentlige anlegg må stanses.
- Drikkevannsforsyninga må fortsatt besørges av kommunen.
- Bestiller/utfører-modellen, der kommunal virksomhet splittes opp i ulike enheter som kjøper tjenester av hverandre, må avvikles.
- Ansatte skal få tid og tillit til å gjøre jobben sin. Dagens mistillitssystem med byråkratisk regnearkkontroll og rapporteringsmani må avvikles.

OPS – offentlig privat samarbeid

Under OPS-modellen er det private som bygger ut og eier f.eks. skolebygg, gjerne på en kommunal tomt, og som så leier bygget ut til kommunen. OPS viser seg i praksis å bli dyrere blant annet fordi de private selskapene ved finansieringen ikke klarer å oppnå like gunstige vilkår som Oslo kommune. OPS undergraver kommunens langsiktige styring med egen økonomi og lar private investorer tappe kommunen for penger.

3: SOLIDARITET

Innenfor og over landegrensene

Solidaritet innebærer gjensidighet og erkjennelse av felles interesser, kamp mot imperialisme og utnyttning. Rødt Oslo mener at det viktigste skillet mellom mennesker i verden er klasseskiller, ikke hudfarge, kjønn eller seksuell legning. Rasisme, kvinneundertrykking og homofobi bidrar til å splitte arbeiderklassen, og til å flytte fokuset vekk fra problemene med det kapitalistiske systemet. Solidaritet bygger på fellesskapet i kampen, og er noe annet enn veldedighet.

Rødt Oslo driver solidaritetsarbeid både i Oslo kommune og på nasjonalt og internasjonalt nivå. Vi støtter kampen for demokrati og sosial, økonomisk og nasjonal frigjøring verden over. Vi samarbeider med flere organisasjoner og nettverk som jobber mot rasisme og diskriminering, og med folk som føler det på kroppen.

Solidaritet kjenner ingen landegrenser. Oslo kommunes internasjonale arbeid skal bidra til å sikre sosial rettferdighet og medvirke til en utvikling som ivaretar menneskerettigheter, demokrati og bærekraftig utvikling.

- Rødt går mot tiggeforbud, lokalt og nasjonalt. Fattigdom bekjempes gjennom sosial utjevning, ikke gjennom å gjemme den bort eller utelukke fattigfolk.
- Det må på plass offentlig helsetilbud, sanitær- og botilbud for omreisende romfolk.
- Rødt Oslo jobber for boikott av staten Israel, israelske institusjoner og israelske produkter og tjenester inntil Palestina er fritt. Oslo kommune bør inngå venns-kapsbyavtale eller samarbeide på annet vis med en eller flere byer i okkuperte Palestina.
- Ingen rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høyreekstreme organisasjoner skal få økonomisk eller annen støtte fra Oslo kommune.
- Ingen talerstol til nazister. Høyreekstreme organisasjoner skal aldri få demonstrere i Oslo uten å bli møtt av motdemonstrasjoner.
- Rødt Oslo går imot NATO og den norske regjeringens krigshissende politikk i konflikten i Ukraina. Vi vil støtte arbeid for fred i Ukraina og arbeide for solidaritet med dem som blir rammet av konflikten.

Oslo skal være byen med det store hjertet – da må vi ha plass til mange flere som **flykter fra krig, nød og katastrofer**.

- Oslo må ta imot flere flyktninger og asylsøkere. Vi bør særlig ta imot flere kvoteflyktninger når det oppstår store kriser, som i Syria, og vi bør også ta imot flere av båtflyktningene som krysser Middelhavet.

- Mottaksordninger skal være drevet av det offentlige eller av organisasjoner uten profitt som formål.
- Asylsøkere må få arbeidstillatelse og tilbud om gratis undervisning i norsk og samfunnskunnskap mens saksbehandlingen pågår, og papirløse og ureturnerbare flyktninger skal ha arbeidstillatelse.
- Asylsøkere og papirløse skal ha samme rett til fullverdige helsetjenester som norske statsborgere, og asylbarn skal ha samme rett til barnehage og skolegang som andre barn i Norge.
- Enslige mindreårige asylsøkere må få dekket sine behov både for omsorg og utstyr. Mindreårige asylsøkere må få boforhold, klær og lømmepenger som gjør at de stiller mer på likefot med andre ungdommer i Norge.
- Trandum asylfengsel må legges ned. Stopp kriminaliseringen av asylsøkere.

Kampen mot undertrykking av **lesbiske, homofile, bifile og transpersoner** er en kamp for alle, uavhengig av orientering.

- Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH) i Oslo og Akershus må få økt økonomisk støtte, slik at foreninga kan utvide sitt støtte- og aktivitetstilbud.
- Det må også gis selvstendig støtte til gruppa Skeiv Verden, slik at de kan utvide tilbudet til lesbiske, homofile, bifile og transpersoner med innvandrerbakgrunn. Å være en minoritet i minoriteten medfører ofte sine helt egne problemer.
- Festivalen Oslo Pride har utviklet seg til en viktig politisk, kulturell og sosial møteplass for LHBT-folk fra hele landet. Festivalen må få nødvendig støtte for å unngå måtte dreie arrangementet i mer kommersiell retning. Oslo kommune må inngå en langsiktig avtale med Oslo Pride om leie av festivalområdet Rådhusplassen.
- Osloskolen må jobbe for å synliggjøre lesbiske, homofile, bifile og transpersoner overfor barn og unge. Kommunen må utarbeide undervisningsmaterieill til bruk i grunnskolen.
- Oslo kommune skal i samarbeid med LLH Oslo og Akershus utvikle kurs for ansatte i hjemmetjenesten og eldreomsorgen for å sikre likeverdig tjenestetilbud for LHBT-eldre.

Det er mange andre grupper som diskrimineres, som for eksempel mennesker med funksjonshemninger. Du vil finne mer om Rødts politikk angående diskriminering andre steder i programmet, blant annet i kapitlene om henholdsvis arbeidsliv og samferdsel.

4: BYUTVIKLING

Foto: Steve Hoang/CC.

Hvem er byen til for?

Oslo kommunes byplanlegging baserer seg på prognoser som viser enorm befolkningsvekst framover, vi skal runde 800 000 innbyggere i 2027, og 1 million innen 2040. I offentlige dokumenter heter det gjerne at «prognosene viser ...» uten at dette problematiseres nærmere. Rødt mener at det trengs en nasjonal politikk som fremmer bosetting og sysselsetting i hele landet og som hindrer massiv sentralisering i hovedstadsregionen.

Likevel må Oslo planlegge for økt folketall. Dette må skje på en miljøvennlig, menneskevennlig og bærekraftig måte, der vi henter de beste elementene fra «den tette byen» og drabantbyene. Om vi lar markedet få bestemme utviklingen av byen vår får vi et større press på parker og grøntareal, økt biltrafikk, ytterligere press på boligprisene og utbygging innen markagrensa.

Hvem skal planlegge byen?

Rødt er mot privat områdeutbygging av den typen vi ser blant annet på Tjuvholmen, der et privat selskap som har ansvar for fellesarealene og fellesfunksjoner (vei, vann, kloakk, skole, barnehager osv.). Det må være

fellesskapet ved kommunen som bygger ut, finansierer og eier dette, ikke utbyggingsselskapene.

Gjennom en lang periode med Høyre-styre i Oslo har byplankontoret (Plan- og bygningsetaten) blitt vingeklippa, slik at etaten stort sett bare kan forholde seg til og justere private planforslag. Rødt mener at kommunen må gjeninnta sin posisjon som motoren i planlegginga av byen.

Oslo kommune og nabokommunene må sammen utarbeide bindende regionale areal- og transportplaner (fylkesdelplaner), som ser kollektivtransporten i sammenheng med lokalisering av boliger, tjenester og arbeidsplasser. Samordning berører og forutsetter tiltak i hele Oslo-regionen.

Oslo kommune må jobbe for en tettere integrering med nabokommunene. Byen vokser, også utenfor kommunens grenser. Dette krever tettere samarbeid om kollektivtransport og lokalisering av boliger, tjenester og arbeidsplasser.

- Enkeltprosjekter må ses i en større byplansammenheng og i sammenheng med øvrige planer for området. Det må lages områdeplaner som ser enkelttomtene i sammenheng, og der det er flere tomteeiere, må disse pålegges samarbeid om fellesarealer.
- Rødt går mot etablering av nye bilbaserte kjøpesentre. Reguleringsvedtak, trafikkregulering og parkeringsbestemmelser må brukes for å forhindre etablering av nye og utvidelse av eksisterende bilbaserte kjøpesentre.
- Den offentlige bygningskontrollen må gjenopprettes og styrkes. Det har vist seg gang på gang at byggherrers og entreprenørers egenkontroll ikke er holdbar.

Rødt mener at fremtiden til byen vår er for viktig til at vi lar markedet få bestemme. Derfor vil vi ta tilbake den demokratiske retten innbyggerne har til å planlegge egen by.

- Det skal lages lokalsamfunnsplaner i samarbeid med lokalbefolkning, lokale interesseorganisasjoner og næringsdrivende.
- I forbindelse med større byggeprosjekter må det tas initiativ til plansmier («charetter»). Her skal regulering og utvikling planlegges i felleskap med alle berørte parter.
- Det må gis lengre tidsfrister ved nabovarsling i byggesaker og alle naboer som er reelle beboere må varsles, ikke bare de juridiske eierne (som ofte ikke bor der).

Hvor bør vi bygge?

T-banen er det viktigste elementet i Oslos kollektivtransport. Fordi kapasiteten på de østlige linjene i dag er sprengt, mens det er til dels god

plass i vest, bør vi derfor i første omgang se etter utvidelsesmuligheter vestover. Fortrinnsvis ved gradvis å utvide den bymessige bebyggelsen av typen vi finner på Frogner og Grünerløkka.

- Dagens småhusplan, som verner rundt 29 000 villaeiendommer, er til hinder for utbygging og bør revideres.
- Det må generelt være klare og strenge rekkefølgebestemmelser i planene, som sikrer at det etableres nærmiljøtilbud (skoler, barnehager, nærbutikker, idrettsanlegg osv.) samtidig som folk flytter inn.
- Det bør ikke bygges nye boligområder eller foretas vesentlige utvidelser i allerede utbygde områder uten at et effektivt kollektivnett er på plass fra dag én.
- Utbygging av nye områder, som Gjersrud/Stensrud heilt sør i Oslo, må forutsette at det samtidig etableres et mangfold av arbeidsplasser i området.

I Oslos sentrale områder foregår det en stortilt transformasjon, der et mangfoldig næringsliv omdannes til kontorer og til boliger som er dårlig tilpassa barnefamilier. Dette skaper unødig transport. Byrådet har nå planer om slik omdanning også i ytre by. Rødt er skeptisk til denne politikken.

Utviklinga av nye områder må være bærekraftig. Boligområder, arbeidsplasser og service bør ligge langs akser for kollektivtransport og et sammenhengende gang- og sykkelveinett. Energiforsyning og avfallshåndtering må være miljøvennlig. Nærhet og trafikksikker tilgang til dagligvarebutikker, barnehage og skole, fritidsmuligheter, eldreomsorg og kollektivtrafikk begrenser behovet for bil.

- Vi trenger byplanlegging som sikrer hensiktsmessige arealer til industri og næring. Kommunen må også bygge nødvendig infrastruktur som gjør det mulig med moderne og bærekraftig industriproduksjon.
- Vi vil beholde for eksempel småindustri og transportbedrifter i bunnen av Groruddalen (som på Breivoll og Kjelsrud).

Det offentlige rom blir stadig mer kommersialisert og privatisert. Dette vil Rødt motvirke.

- Mengden reklame i det offentlige rom kraftig må reduseres kraftig og avgiftsbelegges. Annonsetårnene må fjernes, og kommunen skal ikke tillate at det settes av hele vegger til reklame.
- Det må opprettes flere offentlige plakattavler i alle bydeler.
- Leskur, benker og offentlige toaletter må bygges, rustes opp og vedlikeholdes i kommunal regi.
- Offentlige servicefunksjoner og -tilbud må legges utenom private kjøpesentre.

5: KLIMA OG MILJØ

Foto: YAY Micro.

Bærekraftig og fornybar framtid

Menneskeskapte klimaendringer er et resultat av den økonomiske veksttvangen i det kapitalistiske systemet. I møte med nye klimautfordringer ser vi at den uendelige veksten kapitalismen legger opp til ikke er mulig på en planet med begrensa ressurser. «Grønn kapitalisme» er en selvmotsigelse, det vi trenger er en ny kurs.

For å legge om samfunnet vårt i bærekraftig retning må det både store og små grep til. Gjennom lokaldemokratiet jobber Rødt for små grep som fører oss litt nærmere en bedre verden. De små grepene som bilfritt sentrum, gratis kollektivtrafikk og fremtidsretta byplanlegging vil skape et bedre Oslo for oss alle.

Vi jobber også for en sosialistisk, folkestyrt økonomi. En økonomi som ikke ødelegger livsgrunnet for kommende generasjoner. Den markedsstyrte økonomien tar ikke hensyn til jordens tåleevne. Vi må sette en stopper for de effektene som kapitalismens veksttvang har ført til. Rødt ønsker å forvalte våre ressurser på en ansvarlig måte for fellesskapets beste og for kommende generasjoner. Holder vi den nåværende kursen vil det være katastrofalt. Derfor må vi tenke nytt.

5.1: Energi

Produksjon og distribusjon av energi skal være under kommunal

kontroll og politisk styring. Kommunen skal ikke selge eierandeler, men arbeide for at all produksjon og distribusjon av kraft i Oslo eies av det offentlige.

- Som en stor aktør på kraftmarkedet må Oslo kommune arbeide for stabile strømpriser.
- Kommunen skal aktivt legge de konkrete forholdene til rette for overgang til fornybar energi, også for privatpersoner.
- Sentral energiforsyning (som for eksempel dagens fjernvarmesystem) er sårbar, derfor bør det satses mer på desentralisert energiforsyning som lokal jordvarme.
- Rødt Oslo går inn for et toprissystem for strømleveranser til husholdningene, med rimelig strøm til basisforbruk og dyr strøm til overforbruk.

Fossil eller fornybar framtid?

Rødt Oslo jobber for at Norge skal trappe kraftig ned i oljeutvinninga. Landet skal ikke være avhengig av forurensende og ikke-fornybar olje.

Oljeutvinninga må bygges kraftig ned til et nivå som er bærekraftig i hundrevis av år, og eksportvirksomhet som ikke er petroleums-basert må opprettholdes og videreutvikles. Oljefondet må investeres i framtidsetta formål, mot en bærekraftig og fornybar framtid. Du kan lese mer om Rødts plan for framtida i heftet **Fornybar framtid**, som også er å finne på rødt.no/fornybar.

5.2: Ressursbruk

Oslo kommune må legge til rette for gjenbruk og ombruk i mye større grad enn i dag, både for enkeltpersoner og firmaer.

- Oslo kommune kan bidra med lokaler til «gratisbutikker», og oppmuntre byens borettslag til å lage egne butteboder.
- Alle bør ha byttehyller eller byttecontainere innen rimelig gangavstand fra der de bor.
- Gjenbruksanlegg skal ikke finansieres på en slik måte at det er nødvendig med stadig mer søppel for å få anleggene til å gå rundt økonomisk.
- Kommunale kantiner bør innføre minst en kjøttfri dag i uka.
- Kommunen skal legge planer for hvordan vi kan stoppe veksten i bruk av ikke-fornybare ressurser.

Gratisbutikker

Mange fullt brukbare ting går på dynge. Rødt har i Oslo bystyre foreslått «gratisbutikker» og flere byttehyller, hvor folk kan levere inn kaffetraktere, CD-spillere, tepper og andre ting slik at andre ta dem i bruk i stedet.

De borgerlige partiene gikk imot, av redsel for at det skulle bli for lite brukte saker igjen til loppemarkedene. Men som alle som har vært på et loppemarked har sett: bruktmarkedet er mer enn stort nok for alle.

5.3: Natur og grøntområder

Oslomarka er et unikt natur- og rekreasjonsområde for byens be-

folkning som må bevares. Randsonen mellom bebyggelsen og Marka må ikke uthules, markagrensa må bestå. Her må natur- og kulturvern prioriteres over boligbygging og nye idrettsanlegg. Rødt er mot å svekke Marka-vernnet ved å utvide mulighetene for å bygge idrettsanlegg i Marka.

- Parker, friområder og skog må bevares – og gjerne utvides – slik at vi får flere sammenhengende grøntområder og trafiksikker atkomst til gode friområder. Det må etableres romslige parkområder, ikke bare pyntestriper med grønt langs blokkene.
- Det må utarbeides bindende grøntplaner. Østensjøvannet og områdene rundt må bevares. Elver og bekker som er lagt i rør må åpnes i størst mulig grad.
- Det bør opprettes flere parsellhager i Oslo.
- Vedlikeholdet av Oslos parker og grøntområder skal gjøres av kommunalt ansatte.
- Parker som brukes av flere enn bare bydels innbyggere og som ligger i gåavstand fra sentrum må likestilles med parkene i sentrum. Kommunen må sette av like mye penger til å forvalte disse parkene som sentrumsparkene.
- Den midlertidige barnehagen på Ola Narr må avvikles seinest høsten 2016 og tilbakeføres parken slik den opprinnelig var. Barna i den midlertidige barnehagen skal sikres barnehageplass i nærmiljøet.

Naturvern og dyrevern er viktig for Rødt, man ikke kan sette en pris på ren og urørt natur. Å ta hensyn til naturens tålegrenser og dyrevelferd innebærer også å ta vare på naturmangfoldet og økosystemene.

- Områder hvor rødlista dyre- eller plantearter holder til eller vokser, må vernes.
- Ulven i Oslomarka må vernes.
- Oslo kommune må støtte og legge til rette for organisasjoner som hjelper dyr i nød.
- Rødt støtter etablering av fredete urskogsområder.
- Ved nyplanting skal allergifremmende og svartelistede trær og busker unngås, og det skal sikres gode forhold for pollinerende insekter. Stedegne arter skal prioriteres.
- Verdifull jord (matjord) forsvinner i økende tempo når nye eierdommer utvikles og veier bygges. I saker med utbygging og bruksendringer skal jordvern stå i første rekke.

Nei til sirkuselefanter

I 2014 fikk Rødt med seg et flertall i Oslo bystyre på at kommunen ikke skal tillate sirkuselefanter i forestillinger på kommunale tomter eller bygg.

Dessverre ville ikke det samme flertallet gå inn for ikke å leie ut i det hele tatt til sirkus som benytter eksotiske dyr, som Rødt hadde foreslått. Kun SV støttet dette.

5.4: Byøkologi

Det bør legges til rette for flere byøkologiske boligbygg og prosjekter i Oslo.

- Oslo kommune bør iverksette flere byøkologiske pilotprosjekter med forskjellige typer boliger, for å høste erfaringer om alternativ organisering av bymiljøet.
- Eksisterende byøkologiske pilotprosjekter må få forutsigbare rammer og støtte til å drive med økologisk oppussing og rehabilitering av byggene sine.
- Tiltak for gjenbruk av materialer ved utbygging, oppussing og riving av bygg må påbys.
- Bruken av miljøvennlige varmekilder må utvides. Alle kommunale nybygg skal installere solfangere og/eller solceller. Høyhus skal utredes for småskala vindkraftproduksjon på toppen.
- Det må stilles strenge krav til miljøstandarden ved nybygg og større rehabiliteringer. Nybygg bør være «plusshus», det vil si bygg som produserer mer energi enn de bruker.
- Ved nybygging og større rehabiliteringer skal det stilles krav til håndtering av avløpsvann. Det bør blant annet legges til rette for kildeseparering som skiller gråvann fra svartvann, slik at gråvannet for eksempel kan gjenbrukes lokalt.
- Støy er et miljøproblem for Oslo. Rødt støtter krav om økte bevilgninger til støyskjerming.

Solfangere på skoletak

I 2010 vedtok Oslo bystyre et forslag fra Rødt om at det ved rehabilitering av skolebygg skal gjennomføres pilotprosjekter med installering av solfangere.

En solfanger absorberer strålingsenergi fra sola og omdanner energien til varme som kan transporteres videre til forbruk eller et varmelager.

Foto: Brage Aronsen.

6: SAMFERDSEL

Foto: Brage Aronsen.

På skinner mot miljøbyen

Oslos samferdselsfremtid ligger i framtidens løsninger som tar hensyn til fellesskapet. Vi må velge kollektivtrafikk fremfor privatbilisme, gående fremfor motorvei og syklende fremfor parkeringsplasser. Der hensynet til myke trafikanter kommer i konflikt med privatbiler, må gående og syklister alltid prioriteres.

Rødts mål er miljøbyen Oslo, en by hvor innbyggerne kan nyte ren luft og trygghet for seg og sine når man beveger seg i bybildet.

6.1: Fotgjengere

Fotgjengere står i dag for så mye som 34 % av antall reiser i Oslo, altså like mye som biltrafikk. Likevel tilgodeses fotgjengerne ofte med dårlige løsninger som innebærer omveier, gjerne via utrivelige broer og underganger.

- Det må bygges et hovedgangveinett over hele Oslo som er universelt utforma, altså tilgjengelig for alle. Det bør i tillegg finnes et

Oslopakke 3

Det er et politisk ansvar å legge til rette for at det blir enkelt, billig og komfortabelt å reise og leve miljøvennlig i Oslo. Den store samferdselsattsinga i Oslo pakke 3 legger opp til kraftig vekst i biltrafikken, og Rødt har derfor stemt mot den.

Vi vil legge Oslo pakke 3 til side og heller forhandle fram en miljøpakke for Oslo og Akershus som prioriterer hensynet til bymiljøet og klimaet.

sekundærgangveinett med blant annet snarveier og trapper, som et supplement til hovedgangveinettet.

- Gangveger skal i størst mulig grad ha trivselsfremmende utforming, skjerming mot biltrafikk, beplantning som vedlikeholdes og god belysning.
- I villastrøk bør gateparkering reduseres og fortau anlegges der dette mangler.
- Gangveier og fortauer skal driftes hele vinteren, og universell utforming må opprettholdes selv om det snør. Eldre og funksjonshemmede har rett til å komme seg ut også om vinteren.
- Ved naturlige knutepunkter må det settes opp kart som gir informasjon om gangveier, målpunkter og kollektivholdeplasser i nærheten. Skilting og informasjon er svært viktig for å få flere til å gå.
- Barneskoler skal alltid ha trygg adkomst for gående.

6.2: Sykling

Syklister tar mindre plass i trafikken og støyer mindre en bilister. I dag prioriteres ikke syklistenes fremkommelighet i Oslo. Politikken preges også av motstridende interesser mellom syklister og bilister på grunn av dårlig planlegging.

- Det skal alltid legges til rette for syklister ved bygging eller ombygging av veier. Der hensynet til sykkel kommer i konflikt med privatbiler, skal sykkel prioriteres.
- Sykkelveier skal holdes fri for parkerte biler og andre hindringer. Vedlikehold av sykkelveiene må prioriteres. Sykkelveier og -felt må brøytes om vinteren.

Et nytt **sykkelnettverk** for Oslo.

- Planlagte sykkeltraseer må ferdigstilles snarest. I tillegg må det planlegges og bygges et langt mer finmasket sykkelnettverk, som gir kort vei til nærmeste trygge og effektive rute.
- Standarden på de eksisterende sykkeltraseene må heves for å fjerne trafikkfeller, flaskehals og hindringer.
- Det bør bygges dedikerte sykkelgater i Oslo, med kjørebane for syklistene og breie fortau for gående.
- Nye sykkelfelt og sykkelveier skal bygges etter beste tilgjengelige utformingsstandard, man skal ikke være bundet av standarden på tidspunktet reguleringsplanen ble vedtatt.

Sikker **sykkelparkering** og **flere bysykler** er viktig for at flere skal ta i bruk sykkel til og fra jobb og på reiser rundt i byen.

- Flere steder innenfor Ring 2 bør P-plasser for bil erstattes med sikre

parkeringsplasser for sykkel. Det må bygges sikker sykkelparkering ved holdeplasser for T-bane, trikk og buss.

- Oslo er en by med mange bakker. Ved sentrale knutepunkter bør det bygges sikker sykkelparkering med ladestasjoner for el-sykler.
- Det må kreves sykkelparkeringsplasser ved alle nærings- og kulturbygg. Butikker over et visst volum (1000 kvadratmeter) må pålegges å lage parkeringsplasser for sykkel.
- Oslo kommune må overta bysykkelordninga, utvide sykkelparken og etablere stativer ut til Ring 3 og til Oslo sør, bydel Østensjø og Groruddalen.
- Oslo kommune bør starte et to-årig prøveprosjekt med elektriske bysykler.

6.3: Kollektivtrafikk

Det politiske flertallet har i sin privatiseringsiver splittet opp kollektivtransporten i Oslo i et komplisert konglomerat av ulike selskaper. Dette har ført til dobbeltarbeid, byråkratisering, korrupsjon og ekstra utgifter på flere millioner. Rødt vil samle selskapene som er eid av Oslo kommune og knyttet til kollektivtransporten, i én felles organisasjon med kollektivtransport som eneste arbeidsområde. Da sikrer vi helhetlig styring og utvikling.

- Det må legges en forpliktende plan for å ta igjen vedlikeholdsetterlepet.
- Butikker og kjøpesentre over 1000 kvadratmeter og arbeidsplasser med over 100 ansatte skal ha sanntidstavler med informasjon om kollektivavganger fra de nærmeste holdeplassene.
- Rødt vil bevare kollektivtrafikken som et reelt transportalternativ også der hvor det til tider er lite brukt.

Rødt jobber for at **kollektivtransport i Oslo skal være gratis** å bruke for alle, finansiert av fellesskapet. Vi støtter derfor enhver reduksjon av passasjerbetaling på buss, trikk, T-bane og tog.

- Sone 1 må utvides, slik at det innføres vanlig lokaltakst for reiser til og fra Oslo/Akershus.
- Voksenbillett skal gjelde fra 18 år, ikke

Kollektivkorrupsjon

Høsten 2011 sprakk Unibuss-saka i mediene. Etterhvert ble det avdekket en omfattende korrupsjonskultur i selskapet (eid av Oslo kommune), hvor flere skal ha mottatt store verdier, tjenester og pengebeløp. Rødt tok tak i saka i 2008, da Erling Folkvord leverte kontrollutvalget i Oslo et notat og dokumentasjon på sannsynlig korrupsjon. Året etter leverte Kommunerevisjonen en rapport om Sporveisbussene AS, hvor det ble påpekt en lang rekke kritikkverdige forhold.

Verken daværende styreleder Michael Tetzschner (H), daværende byråd Peter N. Myhre (Frp) eller etterfølgende byråd Jøran Kallmyr (Frp) fant grunn til å følge opp. I 2011 ble den første Unibuss-ansatte pågrepet av politiet.

I skrivende stund er seks personer dømt i Unibuss-saka siden 2011.

16 år som i dag.

- Studentrabatt på kollektivtrafikk skal ikke ha noen øvre aldersgrense.
- Alle som lever på økonomisk sosialhjelp skal ha rett til honnørrabatt på kollektivtrafikken.
- Driftstilskuddet til kollektivtransporten må trappes kraftig opp.

Trikk, tog og T-bane, kollektivtransport på skinner, er effektivt og miljøvennlig. Kapasiteten på eksisterende skinnegående kollektivtransport i Oslo er sprengt, spesielt østover.

- Det må straks planlegges ny T-banetunell og ny togtunell gjennom sentrum.
- Rødt går inn for forlengelse av eksisterende skinnetilnett til Ahus og at forlengelsen innlemmes i sone 1.
- Det må legges opp til 10-minutters rute på alle T-baneruter. I rushtida må T-banen gå enda oftere. Avgangshyppigheten må opp på alle lokaltoglinjer.
- Nattilbudet på trikk og buss må utvides.

Buss og båt er et godt og fleksibelt alternativ. Nye busser og båter som kjøpes inn må alltid være det mest miljøvennlige alternativet som er å få.

- Antallet kollektivfelt i Oslo må økes. Der det mangler kollektivfelt på de store innfartsveiene, samt på Ring 3, må et av de eksisterende kjørefeltene gjøres om til kollektivfelt.
- Kollektivtrafikken må gis prioritet i kryss og på steder der den plages av forsinkelser.

Tilrettelagt transport (TT) er en transporttjeneste for folk som av en eller annen grunn ikke kan bruke det vanlige kollektivtilbudet. TT er en erstatning for vanlig kollektivtransport.

- TT-tilbudet må samles organisatorisk med det vanlige kollektivtilbudet. Transporttjenesten til funksjonshemmede som ikke kan bruke vanlig kollektivtransport egner seg ikke for anbud.
- Egenandelen på TT-reiser skal ikke være høyere enn billettprisen på vanlig kollektivtransport. Taket på antall TT-reiser må fjernes.
- TT-tilbudet må utvikles videre i nært samarbeid med brukerne og brukerorganisasjonene.
- All kollektivtransport og alle holdeplasser i Oslo skal være universelt utforma. Også mennesker med orienterings- eller bevegelseshemninger skal kunne benytte seg av Oslos kollektivtilbud.

Gratis kollektivtrafikk

Rødt Oslo har i flere år foreslått å utrede kollektivtrafikk uten passasjerbetaling i Oslo, men ikke det en gang vil de andre partiene være med på.

Om Oslo fjerner passasjerbetaling samtidig som tilbudet oppgraderes skikkelig, og det innføres strenge restriksjoner på biltrafikk, vil det gjøre byen renere og enklere å ta seg fram i for oss alle.

6.4: Bil

Rødt støtter veiprosjekter som gir klare miljøgevinster for innbyggerne i Oslo. Vi går mot prosjekter som gir kapasitetsøkning på veinettet, og ønsker i stedet tiltak som reduserer bilbruken. Oslo har ikke mulighet til å holde tritt med kapasitetsbehovet slik det styres i dag. Dette er en viktig grunn til at Rødt har stemt mot Oslopakke 3.

- Oslo sentrum må bli personbilfritt, i første omgang innenfor Ring 1. Gatenettet her bør være forbeholdt myke trafikanter, kollektivtrafikk og annen nyttefart (som varelevering og utrykning). Folk med funksjonshemninger må ha mulighet til å kjøre og parkere innenfor Ring 1.
- Ved utbygging av lokk og tunneller må man rense avgasser og fjerne svevestøv, slik at tiltakene ikke bare har effekt mot støyforurensning. Piggdekkavgift og miljøfartsgrenser opprettholdes for å begrense luftforurensning.
- Snømaking av vei skal gjøres av det offentlige. Et problem i dag er at innleide firmaer som skal måke veiene ikke har utstyret for å fjerne snøen og ikke utstyret for å sikre sykkel- og gangtrafikk.

Parkeringsplasser for bil tar opp verdifull plass i det offentlige rom. Plass er i Oslo en begrensa ressurs som først og fremst må komme fellesskapet til gode.

- Det bør bygges egne parkeringsplasser for bilkollektiv i alle deler av byen, særlig ved trafikknutepunktene.
- Systemet med innfartsparkering ved kollektivknutepunkter i utkanten av byen må videreutvikles. Inntil kapasiteten på tog og T-bane inn mot byen er tilstrekkelig utbygd, bør det opprettes ekspressbusser fra innfartsparkeringene inn til sentrum.
- Parkeringskort for mennesker med funksjonshemninger er i dag ettertraktet for kriminelle. Det må utvikles et system som gjør at parkeringskortene ikke kan omsettes eller tas i bruk av andre.

Elbil er en delløsning på klimakrisa. Men uansett drivstoff krever produksjon av bilen mye energi, den tar stor plass i bybildet og bidrar til

Nei til Vestkorridoren

«Vestkorridoren» (ny E18 vest) må ikke bygges ut, slik Oslopakke 3 forutsetter. I stedet må et av kjørefeltene på dagens E18 vestover gjøres om til kollektivfelt.

Den planlagte store utbyggingen av E18 vestover vil øke veikapasitet inn til Oslo kraftig og vil føre til økning i personbiltrafikken på bekostning av kollektivtransport. Det vil også gi økte utslipp av klimagasser og føre til høyere luftforurensning i byen.

Oslo tåler ikke flere biler inn i byen. Vi veiles av forurensning.

svevestøv. Rødt Oslo støtter derfor først og fremst kollektive løsninger, og vil stanse videre utbygging av gratis P-plasser for elbiler.

6.5: Nyttetraffic

Mindre privatbilisme vil gi bedre framkommelighet for godstransport og yrkestrafikk. Prioritet til yrkestrafikk vil gi større effektivitet, og bedre framkommelighet for politi, brannbiler og ambulanse vil gi oss en tryggere hverdag.

Varelevering til Oslo må organiseres slik at transportveien blir kortest mulig, det vil gi mindre utslipp. Det er også viktig å få så mye som mulig av varetransporten bort fra veiene og over på skinner og skip.

- Det må legges opp til et eget tungtransportnett og forbud mot slik kjøring mellom kl. 22 og 6 i boligområder.
- Det trengs egne parkeringsanlegg for langtransporten, blant annet på Alnabru, for å unngå trailerparkering i bomiljø eller på parkeringsplassene ved markagrensa. Kommunen må skaffe tomt til trailerparkering, slik at langtransportsjåførene får akseptable forhold.
- Alnabruterminalen må utvikles, slik at den sammen med havna blir et plasseffektivt, bærekraftig og framtidsretta logistikkcenter. Det må bygges av- og påkjøringsramper på Alnabru og direkte tunell mellom E6 og terminalområdet.
- Havna må gis tilstrekkelige arealer og ressurser til å drive moderne havnedrift. Oslo havn er en hjørnestein i Oslos næringsliv, og bidrar til å redusere miljøskadelig transport på vei.
- Oslo havn og jernbanen i byen må finansieres over kommunebudsjettet, ikke ved tomtesalg til høyest mulig pris.

Foto: Rødt.

7: BOLIG

Folk trenger hus, hus trenger folk

Alle trenger bolig, og få trenger mer enn én bolig av gangen. Det vil derfor være rasjonelt, effektivt og samfunnsøkonomisk fornuftig om boligene er en del av samfunnets felles infrastruktur. Det har gjennom tidene variert mye i hvor stor grad dette har vært tilfelle, men i de siste 20–30 årene har det vært en sterkt økende tendens til at bolig er et privat ansvar basert på markeds-messige prinsipper. Rødt vil ha en boligpolitikk som motvirker dette.

Det enkleste grepet kommunen kan ta, er å bli en aktiv deltaker i boligbygginga. Kommunen er en stor tomteeier med solid økonomi. På samme måten som kommunen bygger veier og skoler til folk, må den kunne bygge boliger av de typene og størrelsene det er behov for. I stedet selger Oslo ut tomter og overlater til private profitører å bygge ut det de kan få rask inntjening på.

- Salget av kommunale tomter og gårder må stanses. Kommunen må overta private tomter som egner seg til boligbygging.
- Nye områder må bygges ut i kommunal regi. Bygårder og tomter som ikke holdes ved like må eksproprieres.
- Boligbygging og byutvikling må styres demokratisk. Utbygging og planlegging av Oslo må styres av oss som bor her, ikke av eiendomsinvestorenes krav til høye overskudd.
- Kommunen skal skaffe bolig til dem som ikke kan sørge for dette selv. Bostedsløse skal skaffes hensiktsmessig bolig innen en måned.
- Det må opprettes et kommunalt boligtilsyn som kontrollerer at boligutleiere etterlever de bestemmelser som er knytta til drift og utleie av bolig, for eksempel Brannvernloven.

7.1: Kommunale boliger

Leieprisene i de kommunale boligene skal dekke drift og vedlikehold, samt byggekostnader fordelt på lang avskrivingsstid (f.eks. 70 år). Generell infrastruktur i områdene (som vei, vann, kloakk, parker og skoler) må dekkes av det store fellesskapet, altså av kommunens felles-kasse. Dette gjelder også i områder som bygges ut av private.

En stor kommunal leiesektor med et prisnivå som beskrevet over, vil også føre til redusert prisnivå i den privateide boligmassen. I reguleringsplaner for områder med ny boligbygging må det sikres at

Aktiv offentlig boligpolitikk

En aktiv boligpolitikk betyr også at man ser innbyggernes behov, framfor markedets behov. I et stadig trangere boligmarked er det flere og flere innbyggere som ikke makter å kjøpe seg inn på boligmarkedet. De står da igjen med valget om å leie hos private bolighaier som profiterer på det trange boligmarkedet. Mange må ta opp store boliglån, som gir stor risiko om noe skulle skje.

kommunen kan disponere minst ti prosent av boligene til utleie.

- Kommunale leieboliger bør gjøres til en vanlig boform over hele byen – skap allsidige bomiljøer.
- Det må bygges et stort antall kommunale utleieboliger.
- Leieboernes organisasjoner skal være representert i styret for forvaltninga av kommunale boliger.
- Booppfølgingstjenesten i bydelene må styrkes.
- Forvaltninga av kommunale boliger legges til en boligetat. Boligene skal ikke forvaltes av et kommunalt foretak (KF) som har overskudd som formål.

Kommunale boliger

I dag ligger halvparten av byens kommunale boliger i tre bydeler i Oslo indre øst. Mange av boligene har i flere tiår forfalt på grunn av manglende vedlikehold.

I 2004 ble det innført markedsleie og slutt på all subsidiering av husleie i kommunale boliger. I stedet skulle de som trengte det få direkte statlig bostøtte. Samtidig kom nye og strengere regler for hvem som skulle få leie kommunal bolig.

7.2: Ikke-kommersielle boliger for kjøp og salg

I København fins det allmennyttige boliger for kjøp og salg uten profit, men i Oslo er folk prisgitt markedet. Oslo trenger ikke-kommersielle boliger.

Utbygging av ikke-kommersielle boliger krever at Husbanken får økte rammer til å finansiere boligbygging, mens boligbyggelagene får en gjenkjøpsplikt, slik at alle fritt kan selge tilbake når de måtte ønske. Gjenkjøpsprisen skal være kjøpspris pluss prisregulering i den perioden man har eid boligen. Utbyggere som bygger ikke-kommersielle boliger må tilbys tomter til en rimeligere pris enn det som normalt kan oppnås i markedet.

7.3: Boformer og standarder

De fleste boliger i Oslo er bygd for folk som bor alene eller i en familie. Vi trenger et mer variert tilbud av boformer. Det må legges til rette for alternative boformer, som for eksempel kollektiver.

- Universell utforming bør være standarden ved nybygg og rehabilitering.
- Det må stilles krav om at leiligheter skal være gjennomgående for å slippe til lys og luft.
- Rødt Oslo går inn for forbud mot ettromsleiligheter ved nybygging eller større rehabiliteringer.
- Gårdsrom og avstand mellom blokker må være stort nok til at alle leiligheter får ettermiddagssol. Balkonger og takterrasser skal ikke regnes som uteareal i reguleringssammenheng.
- Det må utvikles tilpassa boalternativer for folk som av helsemessige eller andre grunner trenger det.

8: BARNEHAGE OG SKOLE

Foto: Frank Sundal.

Gratis for alle, med nok voksne

Gode barnehager og skoler sikrer utvikling og likeverdige vilkår for oppvekst og læring. Foreldrebetaling og egenandeler forsterker skillene mellom barn fra rike og fattige familier. Derfor jobber Rødt for at barnehage, skole og aktivitetsskole (SFO) skal være gratis, slik at alle kan delta på lik linje.

Oslos skoler og barnehager må ha nok lærere og assistenter til å planlegge, undervise, følge opp og tilrettelegge for alle barn og elever. I skolene må antallet elever pr. klasse ned, lærerne skal kunne se og kjenne hver enkelt elev godt. I barnehagene må det være nok voksne til å gi alle barna trygghet, og nok pedagoger til å sikre gode og utviklende barnehageår.

8.1: Barnehage

Barnehagen skal være et sted for omsorg, lek og læring. Utvikling av et godt selvbilde, sosial kompetanse, språk og kreativitet er det viktigste i barnehagen. Barn er nysgjerrige og lærer lett, men det må skje på barns og lekens premisser. Innføring av kartlegging og snevre læringsmål går på bekostning av de ansattes tid med barna og barnas mulighet til å utvikle seg i sitt eget tempo.

Barnehagene må ha god nok kapasitet til å kunne ta inn barn i løpet av året. Dette gjelder spesielt de yngste barna. Foreldre skal ikke være nødt til å passe på at barn blir født før 1. september for å sikre at de får barnehageplass i hovedopptaket.

- Alle barn skal ha rett til gratis heldagsplass i barnehage. I første omgang må alle 4- og 5-åringer tilbys gratis kjernetid (20 t per uke). Ordninga må etterhvert utvides til å gjelde alle barn under skolealder.

- Alle skal ha rett til barnehageplass i egen bydel.
- Bygging og drift av barnehager er et offentlig ansvar. Det må bygges flere kommunale barnehager, og barnehager i kommunale barnehagebygg skal driftes av kommunen.
- Private kommersielle barnehager skal overtas av kommunen. Fram til da, må kommunen kreve tariffavtale i private barnehager. Ved tildeling av kommunal støtte til private barnehager skal det settes som vilkår at de ansatte sikres retten til tariff- og pensjonsavtaler.
- Barnehagelovens § 14 a – som begrenser muligheten for å ta ut overskudd – skal følges og praktiseres strengt.

God **bemannings- og ansatte** med god faglig kompetanse gir gode barnehager.

- Bydelene må minimum følge Oslo kommunes bemanningsnorm (3 voksne per 18 store barn, og 3 voksne per 9 små barn). Det skal settes inn vikarer ved fravær fra første dag.
- Den pedagogiske bemanninga må økes. Alle avdelinger må ha pedagogisk leder. Det skal minst være ei styrerstilling per tre avdelinger.
- Bemanninga i private barnehager skal ikke være dårligere enn minimumsnormen.
- De ansatte skal ha tid til å se og følge opp hvert barn og deres behov. Tiltak som bidrar til innføring av konkrete læringsmål og kartlegging av alle barn må skrinlegges.
- Det skal gis tilbud om kompetanseheving til assistenter i barnehagene slik at de kan ta fagbrev eller videreutdanne seg til barnehagelærere.
- Det må ansettes kjøkkenassistenter igjen, slik at barna sikres sunn mat i barnehagene.
- Barnehagene er vår viktigste inkluderingsarena, hvor lek og læring går hånd i hånd. Det er hovedsakelig i barnehagen minoritets-språklige barn lærer norsk. Språk er døråpner til både lek, kunnskap og å kunne delta og fungere i et demokrati. Å beherske norsk er et nødvendig utgangspunkt for videre læring. Det må sikres et fullverdig tilbud til barn med spesielle behov og rett til opplæring etter opplæringsloven. Bydelene må få øremerka midler både til å styrke fagsentrene og for å betale for vedtak etter opplæringsloven.
- Ansatte som trenger det, må få opplæring i norsk, både fast ansatte og vikarer.
- Større tetthet av ansatte der det er mange barn med minoritetsbakgrunn.
- Det innføres gratis byomfattende tolketjeneste. Skriftlig informasjon til foreldre skal være tilgjengelig på foreldrenes morsmål.
- Den anbefalte statlige arealnormen skal følges ved at Oslo kommune

vedtar retningslinjer for areal ute og inne. Disse skal gjelde både for tradisjonelle avdelingsbarnehager og for basebarnehager.

- Små barnehager må bevares, og store barnehager må bygges slik at det sikres små enheter. Barn og voksne har det bedre om de er trygge, det sikres best i små faste enheter.
- Oslo kommune bør ha en del barnehager med utvida åpningstid, slik at det også finnes et tilbud for foreldre som arbeider skift eller turnus. Dette inkluderer nattåpne tilbud om barnetilsyn for foreldre som jobber natt, og ikke har andre tilsynsmuligheter. Utviklinga av et slikt tilbud må foregå i nært samarbeid med de ansattes organisasjoner.

8.2: Grunnskole

En god, offentlig skole skal gi alle barn og unge rett til tilpassa og likeverdig opplæring. Rødt vil ha en offentlig skole som rommer ulike pedagogiske retninger, og som åpner for større forsøksvirk-somhet enn det skolen gjør i dag.

Det må blant anna jobbes med å utvikle vurderingsformer som er bedre enn dagens karaktersystem. Alle forsøk med alternative vurderingsformer må følges av ressurser som gir lærerne tid til å delta aktivt. Rødt vil ha forsøk med karakterfri vurdering i ungdomsskolen.

- Grunnskolen skal være leksefri. Opplæringa skal foregå på skolen.
- Retten til spesialundervisning i nærskolen må forsvares. Skolene må få ressurser til å følge opp alle vedtak om spesialundervisning.
- Alle barn må sikres svømmeunder-visning som gjør dem trygge i vann og svømmedyktige. Elever som ikke er svømmedyktige innen utgangen av 4. trinn, skal få tilbud om gratis svømmeopplæring utenom skoletid.
- Det skal være livssynsnøytral undervisning i alle fag, fri for forkynning. Skolegudstjenester skal være et reelt frivillig tilbud og ligge utenom ordinær skoletid.
- Morsmålsopplæringa gjeninnføres. Nyankomne skal få være i mot-taksklasser til de behersker norsk godt nok til å gå i ordinære klasser.
- Rådgivningstilbudet i ungdomsskolen må styrkes, slik at elevene bedre kan velge ei utdanning som er riktig for dem.

Osloprøven og nasjonale prøver må avvikles

«Vi må stoppe prøvepresset på elevene og gi lærerne tid til å drive med opplæring, ikke «drilling» for tester.

De standardiserte prøvene, som bygger opp under nyliberale målings-systemer av typen PISA og TIMSS, bidrar ikke til kvalitetsheving i skolen. Prøvene fokuserer på en liten del av skolens oppgaver og bidrar til at undervisninga vris mot reproduksjon av kunnskap på bekostning av forståelse og kunnskapsutvikling. Dette er ikke til elevenes fordel. Prøvene må avskaffes, og i stedet må det utarbeides gode kartleggings-verktoy, som gir lærerne innsikten de trenger for å kunne følge opp elever som trenger det.

- Tid brukt på elevrådsarbeid skal ikke regnes som fravær. «Klassens time» gjeninnføres.

Rødt vil ha slutt på at «pengene følger eleven» i Osloskolen. Skolene må få tildelt penger etter hvor mange klasser de har, ikke etter antall elever. I tillegg må skolene få dekket reelle lønnsutgifter og få øremerkede midler til å dekke utgifter til spesialundervisning. Det må lages et varslings-system som gjør det mulig for lærere og foresatte å melde raskt fra når elever ikke får det tilbudet de har krav på etter lover og forskrifter.

- Det skal være maks 20 elever per klasse i grunnskolen.
- Skolebygg bør være basert på en tradisjonell modell med et fast klasserom til ei fast elevgruppe.
- Rødt vil fjerne ordningen med fritt skolevalg. Skoler som har vansker må få hjelp, ikke straffes med elevflukt. Det frie skolevalget bidrar til å ødelegge nærskoler og lokalmiljøer.
- Prosjekter med offentlig/privat samarbeid (OPS) for skolebygg må avvises. Skolebygg skal tilbake til full offentlig styring. Nyetableringer av privatskoler må avvises.
- Det må bevilges nok penger til kontinuerlig vedlikehold, opprusting og modernisering av skolene. Fortgang i arbeidet med å bygge nye skoler.

8.3: Aktivitetsskolen

Barn som går i 1.-4. klasse har rett til å være på aktivitetsskolen. I dag bestemmer prisen hvem som kan delta. Aktivitetsskolen må bli tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomi. Det viktigste med aktivitetsskolen skal være det sosiale og læring av språk gjennom lek, måltider og aktiviteter.

- Det må innføres gratis skolefritidsordning for barn i 1.-4. klasse. Rødt vil igjen fremme forslag om en nedtrappingsplan for foreldrebetaling i aktivitetsskolen.
- Barnegruppene i aktivitetsskolen skal være på maksimum tjuer barn. Areal- og bemanningsnormer skal sikre barna gode og trygge forhold.
- Det etableres gratis etterskolefritidsordning for alle barn og unge med funksjonsnedsettelse.
- Den pedagogiske bemanninga og andelen barne- og ungdomsarbeidere i aktivitetsskolen økes.
- Skolen og aktivitetsskolen bør samla sett ha et godt tilbud om servering av mat.

8.4: Videregående skole

Den videregående opplæringa skal være et tilbud som gir elevene kunnskap og ferdigheter som enten kan føre dem direkte ut i yrkeslivet, eller over i videre studier. Dette gjelder også elever med behov for omfattende tilrettelegging og spesialundervisning.

Stykkprisfinansieringa av den videregående skolen må endres til en rammefinansiering. Skolene må få tildelt midler etter antall klasser og behov for utstyr på de ulike studieretningene. Skolene må få dekket reelle lønnsutgifter og få øremerkede midler til å dekke utgifter til spesialundervisning.

- Det skal være maks 12 elever per klasse på yrkesfaglige studieretninger og maks 24 elever per klasse på studiespesialiserende.
- Rødt vil støtte forsøk med alternative vurderingsformer. Forsøkene bør omfatte ulike alternativer til standpunkt karakterer og eksamen, særlig vurderingsformer uten karakterer.
- Gratis læremidler på alle studieretninger.
- Det må finnes nok lærlingplasser til at elevene på de yrkesfaglige linjene får fullført utdanninga.
- Karakterbasert opptak fjernes. Det må lages et opptakssystem som sikrer flest mulig av de som ønsker det mulighet til å gå på en skole i nærmiljøet. Samtidig må det jobbes for at de videregående skolene blir en positiv møteplass for elever fra ulike deler av byen. Opptak må gi forutsigbarhet. En elev som er kvalifisert til en plass på en skoles VG1-kurs, må ha rett til å fullføre skolegangen på samme skole.
- Gjenopprette APO-skolene (Arbeid, Produksjon, Opplæring). Disse har vært det eneste konkrete alternativet til vanlig videregående skole i Oslo. Her får elevene ei mer praktisk retta utdanning i ett år, der arbeid i ungdomsbedrifter kombineres med teori.

8.5: Oslo som studentby

Rødt Oslo vil at det skal være mulig å være heltidsstudent i Oslo, og vi vil derfor jobbe for et tilfredsstillende velferdstilbud for studentene. Bedre tilgang på billige boliger er ei forutsetning for at Oslo skal bli en god studentby, det må bygges langt flere studentboliger enn det eksisterer planer for i dag. Dette krever både økte statlige tilskudd og at kommunen aktivt tilrettelegger for bygging av studentboliger.

- Studentrabatt på kollektivtransport skal gjelde alle studenter, uavhengig av studiested og alder.
- Kulturtiltak som mottar støtte fra Oslo kommune, skal ha studentrabatt. Dette skal også gjelde konsertsteder og teatre.

9: HELSE OG VELFERD

Få etter behov

Oslo kommunes helse- og sosialtjenester er avgjørende for innbyggernes velferd. Rødt mener innbyggerne skal få de tjenestene de har behov for, uavhengig av egen eller familiens økonomi.

Gjentatte budsjettkutt og overføring av oppgaver til bydelene uten medfølgende finansiering har ført til at mange i Oslo ikke får den hjelpa de trenger. Dette gjelder blant anna hjemmetjenester, tilbud om sykehjemsplass, tverretattlig rehabilitering og økonomisk sosialhjelp. Resultatet er økende helseforskjeller i en allerede klassedelt by.

- Utgifter til omfattende tiltak for enkeltpersoner innenfor eksempelvis barnevern og psykiatri må dekkes fra kommunen sentralt, slik at uforutsette flyttinger ikke ødelegger bydelsøkonomien.
- Egenandelene på personlig assistanse, trygghetsalarm, blå resepter, legevakt, vaksiner og andre ordinære helsetjenester må fjernes. Bruken av egenandeler rammer hardest dem som har minst.
- Tolketjenesten for legevakt, spedbarnskontroll og liknende må styrkes.
- Offentlig tannlegetjeneste skal være et gratis tilbud for alle.
- Det bør opprettes folkehelsesentre med tverrfaglige ansatte. Det bør også ansettes flere folkehelsekoordinatorer.
- Rødt sier nei til natteskjenking i boligstrøk, også i armene på «skjenkeblekkspruten». Boområder skal være boområder. Vi vil ha en praksis med nabovarsler før søknader om skjenkeløyver behandles.

9.1: Eldreomsorg

Fellesskapets ressurser skal brukes på å gjøre det kommunale tilbudet best mulig, med god, stabil og helhetlig oppfølging av de gamle som trenger det. Vi vil avvikle kontraktene som kommunen har med

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen handler om samarbeidet mellom kommunale og statlige helsetjenester og hvem som skal ha ansvaret for hva. «Reformen» ble innført fra 2012 for å spare penger i spesialisthelsetjenesten

Pasientene skrives nå ut fra sykehus langt tidligere enn før, og ansvaret for dem gis til kommunen (eller bydelene, i Oslo). Dette har gitt et betydelig økt behov for hjemmesykepleie og praktisk hjelp i hjemmet.

Samhandlingsreformen har også lagt økt press på sykehjemmene, særlig korttids-avdelingene som mottar de sykeste «ferdigbehandla» pasientene, eller også døende pasienter som tidligere fikk være på sykehus.

Samtidig har det politiske flertallet i Oslo kuttet i bydelsbudsjettene, noe som selvsagt fører til at bydelene må kutte hardt i tjenestene – både lovpålagte og ikke-lovpålagte – for å få økonomien til å gå rundt.

kommersielle selskaper og føre oppgavene tilbake til kommunen. Kommunen skal ikke kaste bort penger og oppmerksomhet på å sikre private driveres profit.

Det stilles alt for strenge krav for å få innvilga sykehjemsplass. Rødt ønsker ei sterk utbygging av sykehjem og andre botilbud for eldre. Inntakskriteriene må være like i hele byen. Det må være tilstrekkelig med faste plasser, slik at rehabiliterings- og utskrivningsplassene ikke fylles av faste beboere.

Sykehjemsetaten ble oppretta primært for å konkurransetsette sykehjem uten å måtte gå veien om bydelsutvalgene. Ut fra en slik målsetting har Sykehjemsetaten vært en suksess. Hvis en derimot vurderer Sykehjemsetaten ut fra kvalitetssikringen av pasienttilbudet og god personalbehandling, har etaten vært en katastrofe. Rødt Oslo går inn for å nedlegge Sykehjemsetaten og flytte ansvaret tilbake til bydelene.

- Eldre som trenger varig sykehjemsopphold skal ha reell rett til å velge hvor de vil bo. For å kunne gjennomføre dette, og bydelenes behov for å tilby avlastning og korttidsopphold, må plantallene for belegg reduseres til 95 %.
- Bydelene skal slippe å bruke av sine knapt tilmålte midler for å betale for ledige sykehjemsplasser, disse må rammefinansieres av Oslo kommune sentralt.
- Ikke-medisinske oppgaver (som reinhold og kjøkken) skal fortsatt være kommunale oppgaver.

Kvaliteten på velferdstjenestene styrkes når vi gir de ansatte kompetanse, tid og rom til å utvikle dem. Vi vil gi ansatte makt og mulighet til å forbedre velferdstjenestene sammen med brukerne.

Bemanninga i tjenestene må styrkes og økes dersom beboerne trenger mer hjelp. Alle beboere må få komme opp hver dag, få mat og stelles, og de som kan skal få seg en tur ut hver dag om de vil. Renholdet må forbedres og det må brukes penger på vedlikehold og oppussing. I dag er kvaliteten og kompetansen for lav, og samarbeid med den det gjelder og de pårørende er uorganisert.

- Det må til en økt innsats for at aldersdemente skal kunne ha et mest mulig innholdsrikt liv, både som hjemmeboende med dagsentertilbud, og på institusjon. De ansatte må få tilbud om etterutdanning på feltet.
- Tilbudet til eldre psykisk syke og eldre med rusproblemer må styrkes.
- Eldreomsorgen må tilpasses den økende andelen eldre med innvandrerbakgrunn. Kommunens tilbud må være så mangfoldig at eldre mennesker med ulik kulturell og språklig bakgrunn skal ha fullverdige muligheter.
- Det bør gjennomføres forsøk med ansatt- og brukerstyrte sykehjem.

- Pårørende skal ikke forventes å vaske tøy, gi mat, eller delta i stell på sykehjem.
- Det bør innføres pårørendeutvalg på sykehjemmene.

Den kommunale hjemmetjenesten må styrkes. Den skal tilpasses den enkeltes behov og være dimensjonert slik at den i størst mulig grad gir brukerne fast personell som de kan være trygge på.

- Såkalt «fritt brukervalg» i hjemmetjenesten må fjernes. Dette er i realiteten bare et leverandørvalg, der de eldre ikke har noe å si når det gjelder innholdet i tjenesten.
- Egenandelen for personer som har personlig assistent eller får praktisk hjelp i hjemmet fra kommunens hjemmetjenester (som for eksempel til reinhold, matlaging m.m.) må fjernes.
- Egenandelen for trygghetsalarm må fjernes.

Eldresentrene er viktige møteplasser i pensjonisttilværelsen. De bidrar til trivsel og helse, og er viktige kulturbærere.

- Eldresentrene må være lokalisert nært brukerne, og transporten må være organisert slik at de eldre ikke må bestille dagen før for å komme seg til sitt senter.
- Nettet av eldresentre bør utvides, gjerne kombinert med en oppsøkende tjeneste.

9.2: Sykehus

- Aker sykehus må gjenåpnes som lokalsykehus for Groruddalen.
- De offentlige sykehusene må styrkes og alle forsøk på å bruke samarbeidingsreformen som påskudd for privatisering av helsetilbud må stanses.
- Oslo kommune må ta initiativ for å avvikle sykehusreformen og få sykehusene underlagt direkte folkevalgt kontroll. De regionale helseforetakene må avvikles.
- Fødetilbudet ved byens sykehus må utvides slik at kvinner sikres fødeplass i Oslo, og ikke som i dag sendes ut av byen for å føde. Fødeavdelinga på Aker må gjenåpnes. Helsestasjonene må styrkes i takt med økte fødselstall.
- Det trengs et bedre tilbud om behandling av fødselsdepresjoner og andre problemer som oppstår ved svangerskap og fødsel.

9.3: Psykisk helsevern

Tilbudet må dekke folks behov når den psykiske helsa svikter. Terskelen er ofte høy for å søke hjelp med psykiske problemer, selv om det er like

normalt med psykiske lidelser som med somatiske. Akutttilbudet må styrkes kraftig, døgnåpne tilbud kan redde liv.

Treffsteder, selvhjelpstiltak og tilbud om rehabilitering i form av aktivitet – som for eksempel diverse kafeer, Fontenehusene og aktivitetstetskurs – må få trygge økonomiske rammer gjennom økte bevilgninger fra kommunen.

- Akutttilbudet på de distriktspsykiatriske sentrene (DPS) må styrkes og utvides.
- Kommunens førstelinjetjeneste innenfor traume- og krisebehandling må styrkes.
- Det offentlige ettervernet må styrkes gjennom å skaffe bolig og jobb eller annen aktivitet.
- Bydelene må ha gode bo- og arbeidstreningstilbud og styrke booppfølgingsteamene.
- «Aktiv på dagtid» og andre treningstilbud må videreutvikles og utvides. Økte bevilgninger kan bidra til å sikre kontinuitet utover selve behandlingstilbudet i form av fortsatt fysisk aktivitet, pleie av nettverk og oppfølging.
- Det psykisk helsetilbudet til studenter må styrkes gjennom å gi økonomisk støtte til bydeler med studentboliger.

Holdningskampanjer og folkeopplysning om mental helse, behandlingstilbud og viktigheten av relasjoner og tilhørighet bør frontes gjennom blant annet reklameplasser og plakater i det offentlige rom. Aktsomhet og respekt ovenfor individuelle forskjeller må oppmuntres.

9.4: Rusomsorg

Rødt jobber for en helhetlig rusomsorg som tar utgangspunkt i den enkelte rusavhengiges behov. Tiltakene må tilpasses brukerne, ikke omvendt. Kommunens arbeid med avvenning og ettervern for å hjelpe mennesker som er avhengige av alkohol og/eller lovlige legemidler må styrkes.

Rødt er mot en politikk som kriminaliserer folk med rusproblemer. Ingen kommer seg ut av rusavhengighet ved å bli jaga fra sted til sted i byen. Rusavhengige skal ha rett til et verdig liv.

- Brukerne skal lyttes til ved behandling av den enkelte og ved utvikling av framtidige tilbud. Dette er nødvendig for at kommunen skal lykkes bedre med å hjelpe folk ut av rusavhengighet.
- Det må være nok behandlingsplasser til at rusavhengige kan få hjelp når de er motivert for behandling. Det må også være tilstrekkelig med akutt plasser.
- Det kommunale og tverretatlige rehabiliterings- og habiliteringstil-

budet til rusmisbrukere må styrkes og utvides.

- Det må opprettes en akutenhet for dem som faller utenfor spesialisthelsetjenestens kriterier for hva som er akutt avrusningsbehov.
- Flere må få tilbud om offentlig legemiddelassistert rehabilitering (LAR), som metadon- og subutexbehandling.
- Rødt Oslo vil ikke ha heroinutdeling.
- Tildeling av salgs-, serverings- og skjenkebevillinger må brukes for å redusere alkoholbruk og forhindre geografisk overkonsentrasjon av skjenkesteder. Det er viktig å huske på at de aller fleste med rusproblemer er avhengige av alkohol, ikke narkotika.

Lavterskeltilbudene er viktige for å nå folk når de trenger hjelp. Kort vei og enkel tilgang til hjelp vil bidra til at flere oppsøker hjelp når de trenger det.

- Det må utvikles lavterskeltilbud til flere enn dem som er tungt rusavhengige.
- De oppsøkende tjenestene må få flere ressurser og utvida åpningstider.
- Feltilbudet med helsehjelp og gatejuristordning må utvides. Kommunen må, som del av det forebyggende helsearbeidet, sørge for at det er mulig å få tak i reint brukerstyr døgnet rundt.
- Sprøyterommets kapasitet og åpningstider må utvides.

Ettervernet må styrkes. Når man først har blitt rusfri er det viktig at det er et tilbud på plass. Tilrettelagte boliger, utdanningsmuligheter, arbeidstrening, nettverk og fritidsaktiviteter kan hjelpe folk med å forbli rusfri.

- Det offentlige ettervernet må styrkes, blant annet gjennom å skaffe bolig og jobb til flere. Bydelene må ha gode tilbud for bo- og arbeidstrening.
- Det må være fokus på ettervern gjennom hele rusbehandlingen. Tilbudet må tilpasses den enkelte, slik at alle får en best mulig sjanse til å bli rusfri.

9.5 Prostitusjon

Sexkjøpsloven må forsvares og håndheves. Kvinner i prostitusjon må få stabile hjelpetiltak, prosjekter som Rosa-prosjektet må gjøres faste og få økte ressurser.

- Prostituerte fra utenfor EØS-området må få opphold i Norge, ikke sendes ut i trafikkering på ny.
- Rødt ønsker forbud mot strippeklubber.

9.6: Vold mot kvinner

- Vold mot kvinner bør forebygges gjennom å arbeide for kvinners økonomiske selvstendighet og aktivitet i yrkeslivet. Mest mulig selvstendige kvinner og likestilte forhold legger et godt grunnlag for forhold uten vold. Rødt ønsker holdningskampanjer mot voldtekt, særlig retta mot ungdomsmiljøer.
- Oslo kommunes handlingsplan mot vold i nære relasjoner må følges opp og forbedres.
- Samarbeidet som bydelene og flere etater har med Oslo krisesenter må styrkes.

9.7: Sosialtjenester

Lov om sosiale tjenester må praktiseres slik at minstesatser ikke blir brukt som «tak». Oslo kommune må kartlegge underforbruket av økonomisk sosialhjelp, og det må budsjetteres ut fra hva folk faktisk trenger av hjelp.

- Satsene for økonomisk sosialhjelp må heves til et nivå som sikrer en verdig levestandard. Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) har gjort beregninger av hva ulike husstandstyper trenger, og denne normen bør benyttes.
- Kommunen må sikre at de som er avhengige av støtte faktisk får det de trenger: skikkelig tak over hodet, klær og sunn mat, og mulighet til å delta i samfunnet.
- Kontantstøtte skal ikke gå til fradrag i økonomisk sosialhjelp.

9.8: Barnevern

Stadige kutt i bevilgningene fører til at økonomiske hensyn går på bekostning av det faglige når det vurderes hvilke tiltak som skal settes inn. Det har utvikla seg et marked med kommersielle selskaper som tjener penger på barnevernsbarn. De ideelle organisasjonene skyves ut av dette markedet, og kvaliteten svekkes.

- Rødt jobber for full dekning i barnevernet – det kommunale tilbudet må dimensjoneres etter faktiske behov. Bemanningen og kompetanse i bydelsbarnevernet må styrkes.
- Barnevernstiltak og -institusjoner skal i størst mulig grad drives i kommunal regi og med kommunalt ansatte.
- Ettervernet i barnevernet må styrkes. Unge som har hatt behov for mye hjelp fra barnevernet i barndommen kan ha god nytte av for eksempel økonomisk støtte og botilbud i overgangen til voksenlivet.

9.9: Skolehelsetjenesten og helsestasjonene

Alle grunnskoler og videregående skoler som omfattes av opplæringsloven eller er godkjent etter privatskoleloven, skal ha tilgang på skolehelsetjeneste. Dagens tilbud i Osloskolen er ofte for knapt. Det er bydelene som betaler skolehelsetjenesten, og når bydelene får stadig mindre penger, tas kuttene der det er mulig. Skolehelsetjenesten er et viktig lavterskeltilbud til barn og voksne i Oslo. Det må utarbeides felles krav til skolehelsetjenesten for hele Oslo med krav om synlighet, tilstedeværelse og kvalitet.

- Alle elever må sikres god tilgang på helsesøster ved at tilstedeværelsen til helsepersonell bestemmes av elevtallet. Alle skoler skal ha minimum en helsesøster i 100 % stilling.
- Det må sikres høy faglig og sosial kompetanse på tilbudet.
- Informasjon om tilbud og treffetid må være enkel å finne på den enkelte skole.
- Tjenesten må få ressursene til å gi større mulighet for individuelle samtaler.

Helsestasjon for ungdom er et gratistilbud til ungdom fra 12 til 20 år, der unge blant annet får veiledning om seksuell helse og psykisk helse. I dag har de fleste helsestasjonene åpent bare en dag i uka. Dette tilbudet må styrkes.

- Helsestasjonene skal være åpne minst to ganger i uka i alle bydeler. Antall ansatte på helsestasjonene som har størst besøk må økes.
- Det skal ansettes minst en psykolog på hver helsestasjon.
- Tilbudet skal også være åpent i skolens ferier.

Foto: YAY Micro.

10: KULTUR, IDRETT OG FRITID

Bredde framfor topp

Rødt ønsker seg en levende kulturby der pengene følger lokale initiativer framfor prestisjeprojekter. Vi mener at kultur også er politikk. Derfor vil vi stimulere mangfold i kulturlivet, blant annet kvinne-, arbeider- og minoritetskultur. Når markedet får styre kulturlivet alene, svekkes de kulturuttrykkene som ikke har størst publikum, derfor er det et offentlig ansvar å støtte lokal kultur og stimulere utviklingen av nye uavhengige kulturelle uttrykk innen alle sjangre.

- Det skal være gratis adgang til kommunalt eide museer og gallerier hele året.
- Den kulturelle skolesekken må styrkes for å gi elevene et mer allsidig tilbud, og gi tiltaket et uavhengig sekretariat som fordeler midlene.
- Oslo musikk- og kulturskole må styrkes. Egenbetalinga må trappes ned med sikte på at tilbudet skal bli gratis.
- Byarkivet må få mulighet til å ta seg bedre av privatarkiver og foto-samlinger, samt drive med minneinnsamling. Større deler av kultur-arven må digitaliseres og byarkivet må få utvida magasinkapasitet.
- Tros- og livssynssamfunn skal likebehandles. Det skal være gratis bruk av Rådhuset ved humanistisk konfirmasjon og navnefest.
- Oslo kommune må sikre gratis trådløst internett i det offentlige rom, i første omgang innenfor Ring 1.

Deltakelse i kulturaktiviteter gir tilhørighet og sosialt fellesskap, og gir oss opplevelser og rom til utvikling som mennesker og samfunnsdeltakere. Det er viktig at kultur- og utdanningsinstitusjoner fordeles jevnt utover byen, slik at alle får anledning til å delta. Nye generasjoner og miljøer må få rom til å utvikle sine egne, uavhengige kulturelle uttrykk innen alle sjangrer.

- Kommunen skal legge til rette for at lokale foreninger og organisasjoner har lokaler til møter og andre aktiviteter, som dansetilstelninger, kulturkafe og temamøter.
- Lokale kulturinstitusjoner, musikkorps o.l., må sikres billigere kommunale lokaler til øvinger og framføringer.
- Oslo kommune skal ikke søke om varemerkebeskyttelse av offentlig

Kunst «falt i det fri»

I Norge faller åndsverk «i det fri» 70 år etter opphavsmannens død. Da vil verket tilhøre vår felles kulturarv og det vil som hovedregel være lovlig for andre å bruke verket, både kunstnerisk og kommersielt.

Kunsten etter Edvard Munch og Gustav Vigeland har nylig falt i det fri. Oslo kommune har søkt om varemerke-beskyttelse av alle de mest kjente verkene av disse to store kunstnerne, for å beholde kontrollen over kunsten. Dette går Rødt Oslo mot - kunstarven tilhører oss alle.

eid kunst som har «falt i det fri».

Rødt jobber for et levende kulturtilbud, der det er kort vei mellom scenen og publikum. Vi vil derfor sikre driften til de små, uavhengige scenene og til nye initiativer.

- Rødt vil gi kommunal støtte til et utvalg mindre spillesteder for levende musikk. Forutsigbare kommunale tilskudd er ei forutsetning for levedyktig drift av disse stedene.
- Kulturinstitusjonene må få økte driftsmidler, slik at de blir mindre avhengige av usikre prosjektmidler.
- Den kommunale støtta til dansekunstnere og frie teatergrupper må økes. Det må gis tilskudd til flere smalscener.
- Det må sikres faste driftstilskudd til tiltak som Nordic Black Theatre, Senter for afrikansk kulturformidling, Damini House of Culture, Mela-festivalen, Cosmopolite, radiOrakel og AKKS.

10.1: Bibliotek

Kommunens bibliotektilbud må opprettholdes og styrkes. Rødt støtter etablering av nytt hovedbibliotek i Bjørvika, men det er viktigere at de lokale filialene får bestå. Filialene kan gi et godt lokaltilpassa tilbud, og er en viktig møteplass for mange. Her møtes folk på tvers av alder og kultur for å lese bøker og aviser, bruke internett, finne og dele informasjon og oppleve kultur. Åpen tilgang på informasjon er viktig for demokratisk deltakelse. Bibliotekfilialene er et godt og lavterskel tilbud tilgjengelig for alle, og må styrkes, ikke sultefores.

- Ingen av dagens bibliotekfilialer kan nedlegges, det bør tvert imot opprettes flere filialer.
- Bibliotekenes åpningstider kan ikke innskrenkes. Tvert om så må filialer som stenger tidlig få utvida åpningstider.
- Bibliotekfilialene må få økte innkjøpsbudsjetter, og Oslo kommune må jobbe for bedre digitale utlånsordninger.
- Bibliotekene spiller en viktig rolle som formidlere av kultur og informasjon, for eksempel ved å arrangere eller huse bokkafeer og studiesirkler, og må få ressurser til å styrke og utvide dette arbeidet.
- Fram til det nye hovedbiblioteket er på plass, må det nåværende hovedbiblioteket få midler til nødvendig brannsikring, utbedring av arbeidsmiljøet og økt tilgang for bevegelseshemma.

10.2: Idrett

Rødt vil prioritere lokal breddeidrett og grasrotidrett framfor toppidrett. Store prestisjefylte arrangementer må ikke få gå på bekostning av brede

idrettsarrangementer og tilgjengelige anlegg.

- Det må tilrettelegges bedre for breddeidrett, særlig for barn og unge. I hver bydel skal det minst være en svømmehall, et flerbruks ballanlegg og en skaterampe.
- Lave årsklasser og jentelag må få gode og passende treningstider.
- Det må bygges flere innendørs skatehaller, og eksisterende skateanlegg må vedlikeholdes bedre.
- Det må bygges flere cricket-anlegg.
- Prisene må senkes og åpningstidene utvides på de offentlige badene.
- Det må bygges tak over Valle Hovin slik at Oslo får en flerbruks ishall for breddeidrett.
- Oslo kommune må anlegge og vedlikeholde flere naturisbaner i vintersesongen.

Ved bygging av nye grunnskoler skal svømmehallbehov utredes.

Eksisterende skolebad må vedlikeholdes og utbedres, og ingen bad må stenges uten at det erstattes av et nytt. Sagene bad må kjøpes og gjenåpnes av kommunen.

Det må også legges bedre til rette for uorganisert «fri» idrett og lek. Det bør blant annet bygges flere ballbinger og felt for gatebasket, og det er viktig at åpne friområder som kan brukes til uorganisert lek og spill får stå. Ekebergsløtta skal være for alle, Rødt Oslo sier nei til nedbygging og privatisering av byens felles friområder.

10.3: Ungdomsklubber

Ungdom må få lovfesta rett til fritidsklubber i nærmiljøet. Kommunen kan begynne med å gi kommunal rett, men bør også jobbe for at dette gjøres lovfesta. Det bør være en fritidsklubb per ungdomsskole i bydelen.

- Fritidsklubbene skal holde åpent minst tre kvelder i uka, hvorav en kveld i helga.
- Flere ungdomsaktiviteter bør styres av ungdommene selv, på deres egne premisser. Brukerne av fritidsklubbene må minimum få medbestemmelsesrett over klubbens prioriteringer og aktiviteter.
- Det må skapes flere rusmiddelfrie møteplasser og kulturscener.

11: ØKONOMI OG FINANSIERING

Foto: Christopher Neumann Raudt

Yte etter evne

Rødt står for en politikk som tjener arbeiderklassen. Målet vårt er demokratisk styring av økonomien. Vi ønsker et sosialistisk samfunn, der folks behov er viktigst, ikke pengeinteressene.

Innenfor rammene av dagens kapitalisme kan vi omfordele fra rikdom for de få, til velferd for de mange. De fleste Oslo-politikere avviser dessverre rettferdige krav med påstander om at det ikke finnes penger. I realiteten mangler det ikke verdier og ressurser, verken i Oslo, i Norge eller i verden. Problemet er at ressursene er ekstremt skeivt fordelt. Oslo trenger ikke kutte i velferden, slik det nåværende bystyreflertallet gjør.

Oslo kommune har gått med overskudd i flere år

Byråd dominert av Høyre og FrP har sløst vekk milliarder av kommunale velferdspenger på overskridelser og prestisjeprosjekter: 30 millioner på et sykehjem i Spania som aldri ble noe av, 200 millioner i budsjettsprekk på Flexus-systemet, 350 millioner i budsjettsprekk på innføring av nytt IKT-system, 900 millioner i budsjettsprekk på nye Holmenkollen og 300 millioner bare på å søke om OL i 2022. Det er ingen tvil om at pengene er der.

11.1: Budsjett disiplin er ikke alltid det beste

I dag honoreres de bydelene som sparer mest. Det går ut over innbyggerne, aller mest de som har størst behov for tjenestene. Mens Oslo

kommune hvert år går med overskudd, går bydelene med underskudd. Det er urimelig. Det finnes penger i Oslo til å styrke velferden i bydelene.

- Budsjettene bør overskrides når det er konkrete behov for det, særlig i de tilfeller hvor støtte er lovpålagt.
- Siden de tjenestene bydelene har ansvar for er så viktige for innbyggerne, skal bydelene få råde over en større andel av kommunekassa.

Oslo har landets største konsentrasjon av millionærer og milliardærer, men de rikeste betaler nesten ikke skatt. Kuttene i Oslos bydeler og etater skyldes i stor grad at den rike overklassen har tilnærma skattefritak.

Kommuneøkonomien er sterkt avhengig av den nasjonale politikken for skatter og avgifter. Skatteskjerping for de svært velstående må ordnes med progressiv skjerpning av inntektsskatt og formuesskatt.

- Rødt Oslo jobber for at aksjeutbytte og annen kapitalinntekt (som er inntekt fra andres arbeid) må skattlegges minst like høyt som lønnsinntekt fra eget arbeid.
- Det må innføres en avgift på aksje-, finans- og valutatransaksjoner (såkalt tobinavgift).
- Beskatninga av bedrifter som har råd til det må skjerpes.
- Kommunale avgifter er det bystyret som bestemmer. Rødt vil fjerne egenandeler og særskatter på uførhet, sykdom og omsorgsbehov.

11.2: De rike i Oslo skal betale eiendomsskatt

Bystyret kan rette opp *litt* av den økonomiske urettferdigheten ved å innføre eiendomsskatt på store boliger. I bystyret har Rødt foreslått dette i mange år. Rødt vil også innføre eiendomsskatt på næringseiendom og på statlig eiendom i Oslo. Rødt vil i tillegg arbeide for lovendringer som gjør det mulig å ta hensyn til husstandens inntekt og størrelse ved beregning av eiendomsskatt.

Ingen ny skatt på boliger med vanlig standard

Det må fastsettes et bunnfradrag for eiendomsskatt, slik at boliger under en viss markedsverdi ikke skattlegges. Slik boligmarkedet er i dag, må bunnfradraget trolig være i størrelsesorden fire millioner kroner. Men Oslo har mer enn 25 000 boliger som er på mer enn 200 m², ofte med store hager rundt.

Med et høyt bunnfradrag blir det selvsagt mindre inntekter til bykassa. Rødt mener det er bedre enn å legge en ny skattebyrde på vanlige husholdninger i Oslo.

Vi vil også advare mot å tro at eiendoms-skatt raskt kan gi store inntekter til Oslo. Loven pålegger kommunen en langsom og trinnvis innføring av eiendomsskatt.

12: MAKT OG SYSTEM

Foto: Henrik Madsen.

Med folk – mot makta

Politikken må formes av og sammen med dem den angår mest. Rødt ønsker at folk skal ha reell makt i saker som angår dem, og at beslutninger skal tas så nært dem det gjelder som mulig. Innbyggerne i Oslo må få mer makt på bekostning av byens godt betalte politiker- og byråkratelite.

- Politiske beslutningsprosesser må gjøres mer tilgjengelige og åpne for innbyggerne.
- Innbyggere, tillitsvalgte, organisasjoner, brukere og pårørende må involveres i utviklingen av kommunale tjenester, og gis mer direkte innflytelse over beslutningsprosesser.

Rødt vil være en pålitelig samarbeidspartner for fagforeninger, kvinneorganisasjoner, miljøorganisasjoner og andre folkelige organisasjoner. Vi vil stille opp for enkeltpersoner som blir trakkett på av byråkrater og politikere.

12.1: Byrådet

Rødt er mot byrådssystemet, fordi det forskyver makt oppover til en liten og godt betalt elite. Byrådssystemet fører til at byrådet og kommuneadministrasjonen styrer kommunen – ikke byens folkevalgte politikere.

Dette gir et enda mindre demokratisk styringssystem.

- Rødt vil avvikle byrådssystemet.
- Politiske beslutninger skal ikke delegeres fra folkevalgte organer til byrådet eller administrasjonen.
- Kommunal drift skal ikke organiseres i selskaper, foretak og andre styringsmodeller som reduserer mulighetene til innsyn og folkevalgt styring, og som pulveriserer de folkevalgtes ansvar.
- Rødt vil ha forsøk med deltakende budsjettering i kommunen og i bydelene.
- Dagens kriteriesystem må avvikles. Etter dette systemet blir overføringene til bydelene fordelt etter en teoretisk fordelingsnøkkel, og ikke etter befolkningas reelle behov for velferdstilbud.

Byrådet og bystyret

Oslo bystyre består av 59 representanter, valgt av folket. I skrivende stund er åtte forskjellige partier representert i bystyret – Rødt, SV, Arbeiderpartiet, MDG, KrF, Venstre, Høyre og FrP. Bystyret møtes omtrent en gang i måneden for å stemme over saker.

I Oslo har vi byparlamentarisme. Det betyr at byen til daglig styres av en «byregjering» - byrådet. Byrådet kommer fra de partiene som kan samle størst støtte i bystyret, og er ikke folkevalgt.

12.2: Bydelsutvalgene

Selv om bydelsutvalgene i dag har liten reell innflytelse, mener Rødt at Oslo fortsatt skal organiseres i bydeler leda av bydelsutvalg, og at bydelsutvalgene skal velges av bydelens beboere. Bydelsvalg bidrar til økt deltakelse i den politiske prosessen og minsker avstanden mellom de styrte og de styrende.

- Bydelsutvalgene må få større fullmakter og ansvarsområder.
- Rødt vil gå imot forslag om sammenslåing av bydeler. Dette vil bare føre til mer byråkrati og svekke den folkelige kontrollen med administrasjonen.

De økonomiske bevilgningene fra bystyret til bydelene – rammebevilgningene – er alt for trange. Bydelspolitikkerne tvinges derfor til å kutte i viktige velferdsoppgaver, og byrådet skyver ansvaret for velferdskutta over på bydelene. Bydelsutvalgene må få definere de reelle behovene i bydelene i samråd med innbyggerne, og kunne budsjettere på grunnlag av det.

- Bydelene må få økonomiske rammer som svarer til de reelle velferdsbehovene blant bydelenes innbyggere.
- La bydelsutvalget ansette bydelsdirektøren. Vedkommende skal stå under instruksjon av de folkevalgte, og ikke av byrådet, slik situasjonen er i dag.

STEM PÅ EN UTFORDRER

«En stemme til Rødt er en stemme mot forskjells-Oslo»

Bjørnar Moxnes, leder i Rødt og 1. kandidat i Oslo.

Bli medlem i Rødt

Send sms Rødt + navn og adresse til 2434
eller se rodt.no/innmelding

Følg Rødt i sosiale medier

fb.me/rodtoslo

[@RodtOslo](https://twitter.com/RodtOslo)

RØDT.NO/OSLO

